

6. 6 Herrera L., Macías D. A call for language assessment literacy in the education and development of teachers of English as a foreign language. *Colomb. Appl. Linguist. J.*, (2015). Vol.17(2). P. 302–312.
7. 7 Inbar-Lourie O. Constructing a language assessment knowledge base: A focus on language assessment courses. *Language Testing*, 2008. Vol. 25 (3). P. 385–402.
8. Jin Y. The place of language testing and assessment in the professional preparation of foreign language teachers in China. *Language Testing*, 2010. Vol. 27/4, P. 555–584.
9. Kleinsasser R. C. Transforming a postgraduate level assessment course: A second language teacher educator's narrative. *Prospect*, 2005. Vol. 20. P. 77–102.
10. Kvasova O. A Case of Training University teachers in Developing and Validating Classroom Reading Test Tasks. In Tsagari D. (ed.) *Classroom-based Assessment in L2 Contexts – Cambridge Research Publishing*, 2016. P. 54–74.
11. Kvasova O., Kavytska T. The assessment competence of university foreign language teachers: A Ukrainian perspective. *Language Learning in Higher Education*. 2014. Vol. 4, Issue 1. P. 159–177.
12. Lam R. Language assessment training in Hong Kong: Implications for language assessment literacy. *Language Testing*, 2015. Vol. 32 (2). P. 169–197.
13. O'Loughlin K. Learning about second language assessment: Insights from a postgraduate student on-line subject forum. *University of Sydney Papers in TESOL*, 2006. Vol. 1. P. 71–85.
14. Stiggins R. J. Evaluating classroom assessment training in teacher education programs. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 1999. Vol. 18 (1). P. 23–27.
15. Taylor L. Communicating the theory, practice and principles of language testing to test stakeholders: Some reflections. *Language testing*, 2013. Vol. 30 (3). P. 403–412.
16. Vogt K., Tsagari D. Assessment Literacy of Foreign Language Teachers: Findings of a European Study, *Language Assessment Quarterly*, 2014. Vol. 11:4. P. 374–402.

УДК 371.374.268.1

ГАЛИНА ІВАНИШИН

givanishin@mail.ru

кандидат педагогічних наук, доцент,

Івано-Франківський національний медичний університет

ТИПОВА ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ДЛЯ ПІДГОТОВЧИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА УКЛАДАННЯ

Проаналізовано Типову програму з нормативної навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна», укладену колективом співробітників кафедри мовознавства Івано-Франківського національного медичного університету для підготовчих факультетів/відділень ВНЗ України. Зазначено, що навчальний процес у ВНЗ МОЗ України, який відбувається в контексті глобальних освітніх перетворень, потребує докорінних змін інформаційно-методичного супроводу. Охарактеризовано мету, принципи, підходи, зміст та структуру програми, що реалізують концепцію українськомовної підготовки іноземних громадян в українських ВНЗ. Показано, що програма відповідає вимогам Загальноосвітніх стандартів з української мови як іноземної, Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти та визначає рівні мовно-комунікативної компетентності іноземних студентів з основних видів мовленнєвої діяльності: говоріння, аудіювання, читання та письма. Програма передбачає забезпечення комунікативних потреб студентів у побутовій, навчально-професійній, соціально-культурній і навчально-науковій сферах та формування комунікативної компетентності, які сприятимуть становленню мовної особистості майбутнього фахівця. Увесь матеріал підібраний з урахуванням цілей і завдань, що визначені пізнавальними та професійними потребами іноземних студентів.

Ключові слова: типова програма, українська мова як іноземна, українськомовна підготовка.

ГАЛИНА ІВАНИШИН

givanishin@mail.ru

кандидат педагогических наук, доцент,

ТИПОВАЯ ПРОГРАММА ПО УКРАИНСКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ ДЛЯ ПОДГОТОВИТЕЛЬНЫХ ФАКУЛЬТЕТОВ ВУЗОВ УКРАИНЫ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА СОСТАВЛЕНИЯ

Проанализирована Типовая программа по нормативной учебной дисциплине «Украинский язык как иностранный», составленная для подготовительных факультетов/отделений вузов Украины. Отмечено, что учебный процесс в вузах Украины, который протекает в контексте глобальных образовательных преобразований, требует существенных изменений информационно-методического сопровождения. Охарактеризованы цель, принципы, подходы, содержание и структура программы, реализующие концепцию украиноязычной подготовки иностранных граждан в Украине. Отмечено, что программа соответствует требованиям Общеобразовательных стандартов по украинскому языку как иностранному и определяет уровни языковой и коммуникативной компетентности иностранных студентов из основных видов речевой деятельности: говорения, аудирования, чтения и письма. Программа предусматривает обеспечение коммуникативных потребностей студентов в бытовой, учебно-профессиональной, социально-культурной и учебно-научной сферах, а также формирование коммуникативной компетентности, которые будут способствовать становлению языковой личности будущего специалиста. Материал подобран с учетом целей и задач, определенных познавательными и профессиональными потребностями иностранных студентов.

Ключевые слова: типовая программа, украинский язык как иностранный, концепция языковой подготовки иностранных граждан, украинскоязычная подготовка.

HALYNA IVANYSHYN

givanishin@mail.ru

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Ivano-Frankivsk National Medical University

TYPICAL CURRICULUM OF UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE FOR PREPARATORY FACULTIES OF HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS IN UKRAINE: THEORY AND PRACTICE OF DEVELOPMENT

The article describes the standard curriculum of normative discipline "Ukrainian language as a foreign one" worked out by coworkers of Linguistics Department of Ivano-Frankivsk National Medical University for preparatory faculties of ukrainian higher educational institutions. The purpose, principles, approaches, content and structure of the program are determined. All of the above mentioned components help to implement the concept of foreign students training of Ukrainian language at universities in Ukraine. The curriculum meets the general educational standards of Ukrainian language and determines the foreign students' level of linguistic and communicative competence within the speech activity: speaking, listening, reading and writing. The content of teaching defined in the curriculum, is based on general and special linguodidactic principles. The authors of the curriculum offer to implement the process of foreigners' language education at preparatory faculties in the unity of the communicative, adaptive and general scientific approaches. The program defines the main strategic directions of education - content lines (speech, language, socio-cultural, active, or strategic) that help students to achieve the required level of communicative competence sufficient for communication and learning, and professional growth.

Keywords: typical curriculum, the Ukrainian language as a foreign one, training concept of foreign citizens, communicative competence.

Сучасний розвиток цивілізації та становлення нових парадигм освітньої системи визначають якісно новий зміст та мету вищої освіти в Україні. Орієнтація освітнього процесу на професіоналізацію та розвиток мовної особистості студента, посилення зв'язку змісту навчання із майбутньою професійною діяльністю є тим фундаментом, на якому має ґрунтуватися весь навчальний процес викладання української мови як іноземної у вищій школі.

Проблема україномовної підготовки іноземних громадян нефілологічних ВНЗ у зазначеному аспекті має не просто істотне значення, а й вимагає від викладачів гуманітарних кафедр осмислення новітніх тенденцій полікультурної освіти та здатності формувати в студентів навички

мовленнєвої взаємодії у підготовці до їхньої майбутньої професії. Очевидною постає необхідність досконалого оволодіння українською мовою як важливим компонентом професійної діяльності іноземними фахівцями медичного профілю.

Навчальний процес у ВНЗ МОЗ України, що відбувається в контексті глобальних освітніх перетворень, потребує докорінних змін інформаційно-методичного супроводу, до якого належать також навчальні програми, плани, підручники, посібники тощо, тобто ефективні засоби, що не лише сприятимуть активному засвоєнню інформації, а й посилять її достовірність, науковість, забезпечать розвиток вторинної мовної особистості студента.

Важливою методичною передумовою реалізації концепції українськомовної підготовки іноземців у медичних ВНЗ України є створення навчальних програм, які б інтегрували базові положення Концепції мовної освіти іноземних громадян, Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти, Закону України «Про освіту» [3; 5] та враховували комунікативні й професійно зорієнтовані потреби суб'єктів навчального процесу.

В Україні та поза її межами здійснено спроби укладання навчальних програм з української мови як іноземної для початкового етапу її навчання (Л. В. Антонів, О. Ф. Гудзенко, М. І. Дудка, Л. Г. Новицька, Л. В. Сергійчук, Б. М. Сокіл, Н. І. Станкевич та ін.), проте розроблення типової програми для підготовчих факультетів/відділень нефілологічних ВНЗ й надалі залишається актуальною проблемою.

Мета статті – обґрунтувати концепцію та проаналізувати зміст і структуру Типової програми з дисципліни «Українська мова як іноземна» для студентів підготовчих відділень/факультетів ВНЗ України, укладену колективом співробітників кафедри мовознавства Івано-Франківського національного медичного університету.

Типова програма (надалі Програма) вивчення нормативної дисципліни «Українська мова як іноземна» для підготовчих факультетів/відділень ВНЗ України складена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 4 квітня 2006 р. № 260 «Про вивчення української (російської) мови іноземними студентами і аспірантами». У ній враховано «Програму з дисципліни «Українська мова» для студентів-іноземців підготовчих відділень вищих навчальних закладів України». Крім цього, Програма опирається на Загальноосвітній стандарт з української мови як іноземної (рівні: А1, А2; В 1, В 2; С1), який регулює проблеми вивчення, викладання та об'єктивного оцінювання дисципліни «Українська мова як іноземна» у ВНЗ України [4].

Згідно з Концепцією мовної освіти іноземців у ВНЗ України, Програма передбачає реалізацію процесу українськомовної підготовки іноземних громадян на підготовчих факультетах/відділеннях в єдності трьох напрямів: комунікативного (мета – комунікативна компетенція), адаптаційного (мета – адаптація до реалій і завдань життєдіяльності в іншомовному середовищі) та загальнонаукового (мета – загальнонаукова/ професійна компетенція).

Необхідність оптимізації навчання іноземців мови вимагає співвіднесення чинних програм з української мови із загальноєвропейськими компетенціями володіння іноземними мовами Common European Framework of Reference – CEFR [6]. За системою CEFR знання та вміння розподілено на три категорії, кожна з яких має три рівні. Система рівнів CEFR запроваджена у практику на підготовчих факультетах/відділеннях ВНЗ України наступним чином (табл. 1).

Таблиця 1

Рівні мовної підготовки іноземців у ВНЗ України

Перший семестр, перший концентр підготовчого факультету/відділення (Елементарний рівень)	Перший семестр, другий концентр підготовчого факультету/відділення (Базовий рівень)	Другий семестр, третій концентр підготовчого факультету/відділення (Базовий рівень)
A1 Рівень виживання	A2 Передпороговий рівень	B1 Пороговий рівень

ВИВЧАЄМО ДОСВІД

Структура програми відповідає вимогам «Рекомендацій щодо розробки навчальних програм навчальних дисциплін» (наказ МОЗ України від 12.10.2004 р. № 492) і складається з пояснювальної записки, основної частини, переліку навчально-методичної літератури та додатка.

Програма розрахована на 1080 навчальних годин, відведених навчальним планом підготовчих факультетів для іноземних громадян на вивчення української мови як іноземної, з них 720 навчальних годин – практичні заняття, 360 навчальних годин – самостійна робота студентів. У ній передбачено не менше 30 % загальної кількості навчальних годин на вивчення наукового стилю мовлення (див. табл.2):

Таблиця 2

Структурований план підготовки з дисципліни «Українська мова як іноземна»

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них		СРС	Рік навчання	Вид контролю
	всього годин	практичних			
	1080	720	360	1	
Концентр 1 Тематичних блоків – 4		150	70		поточний, проміжний
Концентр 2 Тематичних блоків – 5		300	130		поточний, проміжний, підсумковий
Концентр 3 Тематичних блоків – 4		270	160		поточний, проміжний, підсумковий

Базові положення навчання української мови як іноземної на підготовчих факультетах/відділеннях, передбачені у Програмі, що реалізують концепцію мовної освіти іноземців в Україні, такі:

- досягнення необхідного рівня володіння українською мовою (B1) в іноземних студентів після закінчення підготовчого факультету/відділення;
- організація навчального процесу з метою формування в іноземних студентів цілісного комплексу навичок та умінь, які дадуть змогу навчатися на основних факультетах, спілкуватися в межах суспільно-політичної, соціокультурної та навчально-наукової сфер;
- організація навчальної діяльності відповідно до комунікативних та пізнавальних потреб студентів;
- оволодіння комунікативною компетенцією здійснюється відповідно до основних положень теорії мовленнєвої діяльності та комунікації, мовний матеріал розглядається як засіб реалізації відповідного виду мовленнєвої діяльності;
- викладач і студент розглядаються як активні учасники навчального процесу, студент є суб'єктом навчання;
- набуття студентом здатності до професійно зорієнтованої та міжкультурної комунікації.

Програма передбачає забезпечення комунікативних потреб студентів у побутовій, навчально-професійній, соціально-культурній і навчально-науковій сферах та формування комунікативної компетентності, які сприятимуть становленню мовної особистості майбутнього фахівця. Увесь матеріал підібраний з урахуванням цілей і завдань, що визначені пізнавальними та професійними потребами іноземних студентів.

Основна мета полягає у досягненні кінцевих цілей навчання, які є основою для побудови змісту навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна». Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей до кожного змістового блоку сформульовано конкретні цілі у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Кінцевими цілями дисципліни «Українська мова як іноземна» на підготовчих факультетах/відділеннях у ВНЗ нефілологічного профілю необхідно вважати досягнення I середнього рівня (B1) (Порогового) практичного володіння українською мовою в іноземних студентів, достатнього для здійснення пізнавальної діяльності в навчально-професійній та соціокультурній сферах. Комунікативна мета є основною і становить собою системний

багатокомпонентний опис цілей комунікативно-орієнтованого навчання мови, в основу якого покладена модель мовленнєвої поведінки носія української мови. При цьому мова є засобом адаптації в чужому для іноземного студента середовищі та формування духовно багатішої вторинної мовної особистості, яка характеризується високим рівнем мовленнєвої компетентності та готовністю до освітньої діяльності в умовах вищої школи.

Відповідно до поставленої мети у Програмі визначено головні завдання викладання української мови як іноземної на підготовчих факультетах/ відділеннях у нефілологічних ВНЗ:

- формувати в іноземних студентів комунікативно мовленнєву, лінгвістичну, дискурсивну, соціокультурну та діяльнісну компетентності;
- навчити студентів комунікативно виправдано користуватися різноманітними засобами української мови та здійснювати іншомовну комунікацію на основі практичного засвоєння основних мовних і мовленнєвих понять, норм української літературної мови, культури спілкування;
- створювати і розвивати позитивну мотивацію до навчальної діяльності іноземних студентів й активізувати пізнавальні інтереси, розвивати креативні здібності;
- формувати духовний світ, цілісні світоглядні уявлення, загальнолюдські орієнтири та виховувати повагу до країни, мова якої вивчається.

Для досягнення основної освітньої мети у процесі українськомовної підготовки іноземних громадян на підготовчих факультетах/відділеннях у медичних ВНЗ України найбільш відповідними є комунікативно-когнітивний, особистісно зорієнтований, соціокультурний, діяльнісний (стратегічний), компетентнісний і професійно зорієнтований підходи до навчання.

Програма визначає основні стратегічні напрями: змістові лінії (мовленнєву, мовну, соціокультурну, діяльнісну або стратегічну) навчання іноземців в українських ВНЗ, які реалізуються відповідно до комунікативних потреб студентів і можуть варіюватися залежно від етапу, рівня і профілю навчання. Саме ці лінії формують комунікативну компетентність інокомуніканта та сприяють формуванню вторинної мовної особистості.

Мовленнєва змістова лінія передбачає формування комунікативної компетентності іноземного студента шляхом розвитку й удосконалення умінь в основних видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні, говорінні, письмі) та реалізацію вторинної мовної особистості. У процесі формування комунікативних умінь інокомунікант повинен навчитися вибирати мовні засоби відповідно до стилю, типу і жанру мовлення з урахуванням ситуації спілкування, дотримання мовленнєвого етикету та культури спілкування.

Мовна (лінгвістична) змістова лінія скерована на формування мовної (лінгвістичної) компетентності, а саме знань про систему української мови, які є основою для правильного уявлення про мовну картину світу, усвідомлення структурної єдності мови, опанування її граматичними засобами, що становить необхідну умову оволодіння літературним мовленням сучасної української мови.

Соціокультурна змістова лінія передбачає формування соціокультурної компетентності іноземця у процесі вивчення української мови як іноземної шляхом створення та розвитку інтересу до України, українського народу, його історичного минулого та сучасного життя, ознайомлення зі звичаями і традиціями, духовними скарбами і видатними постатями, із загальнолюдськими моральними нормами.

Діяльнісна (стратегічна) змістова лінія передбачає усвідомлення студентами власної пізнавальної діяльності і має суто процесуальний характер; її зміст подано на рівні узагальнених умінь. Ця змістова лінія реалізується через систему завдань і вправ комплексного характеру, як їх органічний складник, що забезпечує цілеспрямоване набуття іноземними студентами досвіду комунікативної діяльності.

Вивчення української мови як іноземної на підготовчих факультетах/відділеннях ВНЗ та добір навчального матеріалу здійснюється на основі застосування й поєднання основоположних загальнодидактичних принципів: принцип взаємозв'язку навчання, виховання і розвитку; принцип демократизації і гуманізації; принцип науковості, системності та послідовності, усвідомленості й доступності, наступності й перспективності, принцип особистісної орієнтації; комунікативно-діяльнісний принцип; принцип здійснення поліфункціональності української мови в процесі

навчання; принцип практичної спрямованості навчання та врахування міжпредметних зв'язків, принцип міжкультурного діалогу.

До спеціальних лінгводидактичних принципів, на яких базується зміст програми, належать принципи: комунікативності; взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності етапності та концентричності в поданні мовного матеріалу; ситуативно-тематичної організації навчального матеріалу; функціональності; опори на текст як основну одиницю навчання; діалогічної форми організації мовленнєвого матеріалу; урахування вікових, соціально-етнічних та індивідуальних особливостей студентів; єдності комплексного й диференційованого розвитку українськомовних умінь; фахоцентризму.

Зміст програми навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» структуровано на три концентри, які відповідають трьом рівням володіння українською мовою. Зміст навчального матеріалу Концентру 1 відповідає першому А 1 – Початковому рівню (Елементарному) та розрахований відповідно на 150 практичних та 70 навчальних годин самостійної роботи студентів. У Концентрі 2 представлено навчальний зміст, що відповідає рівню А 2 – Базовому (Передпороговому) і розрахований на 300 практичних та 130 навчальних годин самостійної роботи. Концентр 1 та Концентр 2 відповідають першому семестру підготовчого факультету. Концентр 3 відповідає рівню В 1 – I середньому рівню (Пороговому) і розрахований на 270 практичних та 160 навчальних годин самостійної роботи студентів, що реалізовується упродовж другого семестру підготовчого факультету.

Зміст навчального матеріалу трьох концентрів структуровано на 17 тематичних блоків, кожен з яких вміщує комунікативні теми. У кожному концентрі зміст формулюється на підставі конкретних цілей відповідно до переліку тематичних блоків. Концентр 1 вміщує 4 тематичні блоки: «Життя сучасної людини», «Людина. Зовнішність і характер», «Календар. Погода», «Житло». Так, до першого тематичного блоку ввійшли теми: «Знайомство. Формули знайомства», «Зустріч. Формули вітання. Формули ввічливості», «Люди і речі навколо нас», «Моя кімната. Гуртожиток», «Розповідь про себе».

З метою реалізації комунікативних завдань та досягнення мети спілкування іноземний студент на кінець Концентру 1 повинен уміти реалізовувати необхідні інтенції:

- ставити запитання і повідомляти про факт чи подію, особу, предмет, наявність або відсутність предмета чи особи, про якість, належність предмета, подію, дію, час і місце дії, її причину;
- вступати в комунікацію, знайомитися з будь-ким, представлятися або представляти іншу особу, вітатися, прощатися, звертатися до будь-кого, дякувати, вибачатися, відповідати на подяку або вибачення, просити вибачення;
- висловлювати бажання, прохання, запрошення, пропозицію, згоду або незгоду, відмову;
- висловлювати своє ставлення: давати оцінку особі, предмету, факту, дії тощо.

У Програмі чітко визначено основні вимоги до рівня знань, умінь і навичок іноземних студентів. Комплексна система поточного, проміжного та підсумкового контролю, його форми й методи, критерії оцінювання навчальних досягнень з основних видів мовленнєвої діяльності – аудіювання, читання, говоріння, письма, мовних знань і вмінь дасть змогу здійснити об'єктивну оцінку рівнів мовної підготовки студентів та спланувати ефективну навчальну діяльність на практичних і позааудиторних заняттях іноземних студентів.

Отже, укладена Типова програма з навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» для підготовчих факультетів/відділень медичних ВНЗ здатна реалізувати основні положення Концепції мовної підготовки іноземних громадян у ВНЗ України.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо в створенні й апробації на основі укладеної Програми навчально-методичного комплексу для іноземних студентів підготовчих факультетів/відділень медичних ВНЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонів Л. В. Програма з української мови для студентів-іноземців вищих навчальних закладів / Л. В. Антонів, Б. М. Сокіл, Н. І. Станкевич. – Львів: Вид-во ЛНУ, 2004. – 27 с.
2. Єдина типова навчальна програма з української мови для студентів-іноземців основних факультетів нефілологічного профілю вищих навчальних закладів України III–IV рівнів акредитації; затверджено МОН України. Ч. 3 / за ред. О. М. Тростинської, Н. І. Ушакової – К.: НТУУ «КПІ», 2009. – 50 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

4. Загальноосвітній стандарт з української мови як іноземної (рівні: А1, А2; В 1, В 2; С1) / Уклад: Ніколаєва Н. С., Бондарєва Н. О., Дем'янюк А. А., Шевченко М. В., Овдіюк В. В., Якубовська М. Ю. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/1410876247/>.
5. Концепція мовної підготовки іноземців у ВНЗ України / Н. І. Ушакова, В. В. Дубічинський, О. М. Тростинська // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки: зб. наук. праць. – Харків, 2011. – № 19. – С. 136–146.
6. Мазурик Д. Способи визначення рівня володіння українською мовою як іноземною / Д. Мазурик // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2006. – Вип. 38. Ч. II. – С. 111–115.
7. Навчальні плани та програми: (довузівська підготовка іноземних громадян): Ч. 1. Українська мова. Основи економіки. Біологія. Основи економічної та соціальної географії світу / Уклад.: Л. Г. Новицька, О. Ф. Гудзенко, М. І. Дудка та ін. – К.: ІВЦ «Вид-во «Політехніка», 2003. – Ч. 1. – 56 с.
8. Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Українська (російська мова) мова» (для студентів-іноземців підготовчого відділення за спеціальністю гуманітарні) / уклад. Л. В. Сергійчук. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 18 с.

REFERENCES

1. Antoniv L. V., Sokol B.M., Stankevich N.I. Prohrama z ukrayins'koyi movy dlya studentiv-inozemtsiv vyshchych navchal'nykh zakladiv [The Ukrainian language curriculum to foreign students of higher educational establishments]. Lviv: Publisher LNU, 2004. 27 p.
2. Trostynska, N. Ushakova Yedyna typova navchal'na prohrama z ukrayins'koyi movy dlya studentiv-inozemtsiv osnovnykh fakultetiv nefilolohichnoho profilyu vyshchych navchal'nykh zakladiv Ukrayiny III–IV rivniv akredytatsiyi; zatverdzheno MON Ukrayiny. Ch. 3 [Typical Ukrainian language curriculum to foreign students of main non-philological faculties of III–IV level higher educational establishments; approved by the Ministry of Science and Education of Ukraine. Part 3]. K.: NTUU “KPI”, 2009. 50 p.
3. Nikolaev S.Yu. Zahalnoyevropeyski Rekomendatsiyi z movnoyi osvity: vyvchennya, vykladannya, otsinyuvannya [Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment]. K.: Lenvit, 2003. 273 p.
4. Nikolayeva N. S., Bondaryeva N. O., Dem'yanyuk A. A., Shevchenko M. V., Ovdyyuk V. V., Yakubovs'ka M. Yu. Zahalnoosvitniy standart z ukrayins'koyi movy yak inozemnoyi (rivni: A1, A2; V 1, V 2; S1) [General Standard of the Ukrainian language as a foreign one (levels: A1, A2, B1, B2, C1)] Available at: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/1410876247/>.
5. Ushakova N. I, Dubichynskyy V. V., Trostynska O. M. Kontsepsiya movnoyi pidhotovky inozemtsiv u VNZ Ukrayiny [The concept of language training of foreigners in Ukrainian Universities, Teaching languages in higher educational institutions today. Interdisciplinary ties. Scientific research. Experience. Finding: Coll. Science. Works]. Kharkiv, 2011, vol. 19, pp. 136–146.
6. Mazuryk D. Sposoby vyznachennya rivnya volodinnya ukrayins'koyu movoyu yak inozemnoyu [Methods for level determination of Ukrainian language as a foreign one], Bulletin of Lviv University. Series: Philology Vol. 38. Part II. 2006, pp. 111–115.
7. Novyts'ka L. H., Hudzenko O. F., Dudka M. I. ta in. Navchal'ni plany ta prohramy: (dovuziv's'ka pidhotovka inozemnykh hromadyan): Ch. 1. Ukrayins'ka mova. Osnovy ekonomiky. Biolohiya. Osnovy ekonomichnoyi ta sotsial'noyi heohrafiyi svitu [Curricula and programs: (Pre-University preparation of foreigners): Part 1. Ukrainian language. Basics of Economics. Biology. Fundamentals of economic and social geography of the world]. K.: IVTS, Publisher: Polytechnic, 2003. Part 1. 56 p.
8. Serhiychuk L.V. Prohrama navchal'noyi dystsypliny ta robocha prohrama navchal'noyi dystsypliny «Ukrayins'ka (rosiys'ka mova) mova» (dlya studentiv-inozemtsiv pidhotovchoho viddilennya za spetsial'nistyuu humanitarni) [The curriculum and working program of the discipline “Ukrainian (Russian) language” (for foreign students of preparatory department, specialty humanitarian)]. H.: KHNAMH, 2012, 18 p.